

Sygn. akt VI U 440/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2014 r. w S.

sprawy E. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 14 stycznia 2014 roku znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. D. (1) prawo do emerytury, poczynając od 3 listopada 2013 roku.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił E. D. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Nie kwestionując spełnienia przez ubezpieczonego pozostałych warunków wymaganych do nabycia prawa do tego świadczenia, zaznaczono że na podstawie przedłożonych dokumentów zaliczono mu tylko 1 rok, 9 miesięcy i 27 dni takiej pracy, podczas gdy minimalny wymagany prawem okres wynosi 15 lat.

Odwołaniem z dnia 31 stycznia 2014 roku E. D. (1) zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wskazał, iż w szczególnych warunkach pracował w okresie od 2 stycznia 1975r. do 29 lutego 1992r., w czasie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...), gdzie przez cały czas wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. (1) urodził się w dniu (...). Jego łączny staż ubezpieczeniowy (udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe) na dzień 1 stycznia 1999r. wynosił 25 lat, 11 miesięcy i 16 dni.

E. D. nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Wniosek o emeryturę złożył w organie emerytalnym w dniu 29 listopada 2013 roku.

Okoliczności niesporne, a nadto dowody - dokumenty w aktach ZUS O/S. dot. E. D..

W okresie od 2 stycznia 1975 roku do 29 lutego 1992 roku E. D. (1) był nieprzerwanie zatrudniony w (...) w N.w pełnym wymiarze czasu pracy. Przez cały okres wykonywania pracy w tym przedsiębiorstwie pracował przy tym jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Podejmując pracę u tego pracodawcy ubezpieczony posiadał już prawo jazdy tzw. drugiej kategorii, uprawniające go do kierowania samochodami ciężarowymi. Od początku miał przydzielony na stałe swój samochód ciężarowy – każdorazowo o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Początkowo jeździł pojazdem marki G., potem zaś marki L.. Były to pojazdy przystosowane do przewozu zwierząt, gdyż H. D. woził nimi za granicę (m.in. do Włoch) żywe zwierzęta hodowlane - konie, bydło, owce. Przez cały okres zatrudnienia u tego pracodawcy ubezpieczony wykonywał wyłącznie taką pracę.

Dowody:

- świadectwo pracy – k. 32, pl. I akt ZUS O/S. dot. E. D.;
- zeznania świadka H. G. – k. 28v akt sądowych i w formie elektronicznej;
- zeznania świadka J. R. – k. 28v akt sądowych i w formie elektronicznej;
- zeznania E. D. (1) – k. 28 i 29 akt sądowych oraz w formie elektronicznej;
- akta osobowe E. D. – k 23 akt sądowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

W niniejszym postępowaniu koniecznym było zbadanie zasadności odwołania od zaskarżonej decyzji odmawiającej E. D. (1) prawa do wcześniejszej emerytury, w której podstawą rozstrzygnięcia organu rentowego był brak u ubezpieczonego wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. E. D. (1) w toku niniejszego postępowania domagał się doliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 2 listopada 1975 roku do dnia 29 lutego 1992 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...). Jako dowód zatrudnienia przedstawił „zwykle” świadectwo pracy wystawione przez pracodawcę, w którym wskazano, że ubezpieczony pracował w charakterze kierowcy, ale nadto także zeznania świadków. Organ emerytalny odmówił uwzględnienia tego wniosku, albowiem stwierdził, że ubezpieczony powinien przedstawić świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Spełnienie pozostałych przesłanek wymaganych do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury nie zostało natomiast przez organ emerytalny zakwestionowane (i nie wzbudziło także wątpliwości sądu).

Zadaniem sądu było więc w tej sytuacji wyłącznie ustalenie, czy praca wykonywana we wskazanym powyżej okresie przez ubezpieczonego na rzecz ówczesnego pracodawcy była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, w rozumieniu przywołanych niżej przepisów prawa.

Zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009 Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.; dalej jako: ustawa emerytalna) - ubezpieczonym

urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis §4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu §2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w Wykazie A w dziale VIII, zatytułowanym „W transporcie i łączności”, w podtytule „Transport”, pod pozycją 2 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”.

Podstawą nieuznania przez organ rentowy okresu pracy E. D. (1) wykonywanej na stanowisku kierowcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) był brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Aczkolwiek formalnie postępowanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie może budzić wątpliwości, tym niemniej nie oznacza to, że również i sąd zobowiązany był do dokonania identycznej oceny dowodów wykonywania pracy przedstawionych przez ubezpieczonego. Jak bowiem wynika z utrwalonego w tej mierze orzecznictwa Sądu Najwyższego, w tym m.in. z uchwały tegoż Sądu z dnia 10 marca 1984 roku (wydanej w sprawie III UZP 6/84, opubl. LEX nr 14625) - okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.

Należy zwrócić uwagę, iż wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Co za tym idzie, analogicznie należy oceniać fakt niewydania

przez pracodawcę takiego dokumentu. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma bowiem istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (w przedmiotowej sprawie w dokumentacji osobowej ubezpieczonego pracodawca operował wyłącznie nazwą stanowiska „kierowca”, bez bliższego sprecyzowania jakiego rodzaju pojazdami ubezpieczony kierował), tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to bowiem praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze, sąd w niniejszej sprawie przeprowadził dowody z dokumentów, w tym z zachowanej dokumentacji osobowej ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia, ale nadto przesłuchał w charakterze świadków ówczesnych współpracowników E. D. i samego ubezpieczonego. E. D. podkreślał bowiem, że pomimo braku świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, taką pracę wykonywał, będąc zatrudnionym na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony. Wskazał przy tym, że niemożliwe jest dostarczenie przez niego innego dokumentu potwierdzającego pracę w warunkach szczególnych niż złożone do akt ZUS świadectwo pracy, z uwagi na okoliczność że (...) Przedsiębiorstwo (...) zostało zlikwidowane.

W ocenie Sądu świadkowie zeznający w sprawie (będący osobami zatrudnionymi w (...) Przedsiębiorstwie (...) w N. w tym samym czasie co E. D.) potwierdzili wersję przedstawioną przez ubezpieczonego i zapewnili, że faktycznie w spornym okresie wykonywał on obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony. Zarówno H. G., jak i J. R. zeznali bowiem zgodnie, że ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia w tym zakładzie kierował wyłącznie samochodami powyżej 3,5 tony, którymi woził za granicę żywe zwierzęta hodowlane i poza kierowaniem takimi pojazdami nie miał żadnych innych dodatkowych obowiązków. Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków, albowiem przedstawiony przez nich opis zakresu obowiązków i rodzaju pracy jest w pełni zbieżny z wersją przedstawioną przez samego ubezpieczonego, nadto ich zeznania są jasne, spójne i wzajemnie zgodne.

Mając wszystko powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko pracy jakie powierzono E. D. w spornym okresie wymienione zostało w powyżej wskazanym rozporządzeniu z 7 lutego 1983r. jako to, którego zajmowanie i wykonywanie związanej z nim pracy uprawnia do zaliczenia okresu takiej pracy do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu wyżej przytoczonych przepisów - „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony”. Jak przy tym wynika z dokumentacji osobowej E. D., było to zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy, przy braku powierzenia jakichkolwiek dodatkowych obowiązków. Koniecznym było więc uznanie, iż w okresie od 2 stycznia 1975 roku do 29 lutego 1992 roku ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, a więc – w konsekwencji - że legitymuje się on okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych łącznie przekraczającym 15 lat.

Mając wszystko powyższe na uwadze, w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał E. D. (1) prawo do wcześniejszej emerytury od (...) roku, tj. od dnia kiedy osiągnął on wiek emerytalny. W myśl bowiem przepisu art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.